

15. oktober 21

Skatteministeriet
Nicolai Eigtveds Gade 28
1402 København K

Fremsendt pr. e-mail til adp@skm.dk med
kopi til lovgivningoekonomi@skm.dk

(j.nr. 2021-2113) Høringssvar vedr. udkast til lovforslag om ændring af momsloven og forskellige andre love.

Dansk Journalistforbunds høringssvar er alene i relation til forslaget § 1, nr. 4 om indførelse af momspligt på rettigheder og § 14, stk. 4 om ikrafttrædelsestidspunktet.

Dansk Journalistforbund (DJ) repræsenterer med 18.000 medlemmer rettighedshavere inden for både trykte medier, broadcast-medier og online-medier. Af disse er ca. 4.700 ansat på overenskomster indgået mellem Dansk Journalistforbund og arbejdsgivere.

Overordnet set er Dansk Journalistforbund af den opfattelse, at indførelse af momspligt på rettigheder vil medføre kæmpe udfordringer i alle led af den rettigedsøkonomi, man har været mere end 50 år om at opbygge.

Dansk Journalistforbund skal derfor henstille til at en eventuel indførelse af momspligt alene sker på baggrund af en entydig juridisk forpligtelse, og derudover at der er lavet grundige analyser af en foreslået ændrings konsekvens, med det formål at forslaget gør mindst mulig skade på det nuværende system. Dette arbejde er der efter Dansk Journalistforbunds opfattelse ikke gjort inden det nuværende udkast til lovforslag. Dansk Journalistforbund vurderer i øvrigt, at det nuværende udkast til lovforslag er en overimplementering. Der synes på ingen vis at være taget hensyn til den særlige rettigedsøkonomi, vi har i Danmark og betydningen for kulturen. I udkastet til lovforslag synes man at sidestille 'moms på rettigheder' med øvrige ydelser og behandler det herefter.

Højere registreringsgrænsen og lavere momssats

Den nuværende registreringsgrænse på 50.000 synes at være ganske uhåndterbar, hvis der indføres moms på rettigheder, og Dansk Journalistforbund skal derfor opfordre til at grænsen hæves til 300.000, for så vidt angår ophavsretsvederlag. Ligeledes skal Dansk Journalistforbund opfordre til, at der opereres med en lavere momssats, hvis forslaget om indførelse af momspligt på rettigheder fastholdes. Disse to forslag ville kunne afbøde nogle af konsekvenserne ved en indførelse af momspligt på rettigheder.

Overenskomster og lønmodtagere

I henhold til Dansk Journalistforbunds vedtægter har forbundet forhandlingsretten til, på vegne af forbundets medlemmer, at indgå klassiske

Dansk Journalistforbund
Medier & kommunikation

The Danish Union of Journalists

Gammel Strand 46
1202 København K
Danmark

+45 3342 8000
dj@journalistforbundet.dk
journalistforbundet.dk

arbejdstageroverenskomster. Dansk Journalistforbund har mere end 40 overenskomster, hvori der også indgår bestemmelser, om hvorledes arbejdsgiveren kan udnytte ophavsretten i forskelligt omfang. Fælles for disse bestemmelser er at de omhandler rettigheder, der udspringer af lønmodtagerforhold. Alle disse bestemmelser hviler på en præmis om, at rettighedsbetalingen er moms fritaget, uanset om rettighedsbetalingen falder på tidspunktet for arbejdets udførelse, senere, på baggrund af en forhåndsafgivet accept eller senere selvstændigt afgivet accept.

I lovbemærkninger (p.14) står således:

*”I det omfang kunstneren ikke er en afgiftspligtig person, f.eks. fordi kunstneren ikke udøver selvstændig økonomisk virksomhed ved oppebæring af indtægter fra ophavsrettigheder eller **anses som lønmodtager**, vil kunstneren heller ikke blive påvirket af forslaget. F.eks. hvis en kunstner i form af en skuespiller via kontrakt ikke har mulighed for at give tilladelse til eller nægte fremvisninger af værker, men alene har en kontraktbaseret ret til yderligere vederlag for dennes arbejdsindsats i forbindelse med genudsendelser af film i tv og i lignende situationer. Måtte der efterfølgende opstå en mulighed for kunstneren for at nægte fremvisning, f.eks. fordi den kontraktbaserede ret er tidsbegrænset, vil en evt. forlængelse af kontraktvilkårene, hvorefter der på ny meddeles licens til rettighederne, kunne udgøre selvstændig økonomisk virksomhed.”*

Det står for Dansk Journalistforbund uklart, i hvilken udstrækning en lønmodtager ikke vil blive påvirket af lovforslaget, og det givne eksempel ovenfor synes ikke at hjælpe til forståelsen. Uanset denne uklarhed så synes lovforslaget dog at gå ind og pille ved balancerne i hidtidige overenskomster og praksis. Det finder Dansk Journalistforbund problematisk. Nedenfor er typiske eksempler på hvordan rettigheder indgår og håndteres i overenskomster og ansættelsesforhold.

Case - lønmodtager på dagbladsområdet:

Et medlem af DJ arbejder som kombineret fotograf og journalist på et dagblad. Medlemmet er ansat og dermed omfattet af DJ's overenskomst med dagbladet. Overenskomsten indebærer, at medlemmet overdrager rettighederne til udnyttelsen af sine billeder og artikler til dagblad til brug i printavisen og på nettet. Betalingen for overdragelsen af disse rettigheder er en del af lønnen. Herudover er medlemmet omfattet af en lokalaftale om videreudnyttelse, som er baseret på en rammeaftale mellem DJ og Danske Mediers Arbejdsgiverforening. Ifølge denne modtager medlemmet en månedlig ekstra betaling for dagbladets erhvervelse af rettighederne til at videreudnytte medlemmets billeder og artikler på visse måder, fx hos andre medier. Medlemmet modtager rettighedsbetalingen, uanset om dennes værker konkret er videreudnyttet. Medlemmet kan også modtage en særskilt rettighedsbetaling, hvis dennes værker konkret bliver anvendt i særudgivelse fra dagbladet, fx en bog. Dagbladet kan iværksætte disse udnyttelser uden særskilt

Samtykke fra medlemmet. Ønsker dagbladet at lade en kommerciel eller politisk aktør udnytte medlemmets værk, kræver det dog et særskilt samtykke fra medlemmet. Baggrunden for dette er, at medlemmet på den måde kan sikre sin og den øvrige journaliststands troværdighed og integritet ved at modsætte sig, at dennes billeder eller artikler ses i brug for kommercielle eller politiske interesser. Medlemmet har heller ikke overdraget de rettigheder til dagbladet, som forvaltes gennem Copydan. Det betyder, at medlemmet får betaling fra Copydan, hvis dennes værk er anvendt inden for en af Copydans aftaler. Det kan være, hvis medlemmets artikel har været anvendt i en eksamensopgave i folkeskolen.

Case - lønmodtager på TV-området

Et medlem af DJ arbejder som tv-tilrettelægger på en tv-station. Medlemmet er ansat og dermed omfattet af DJ's overenskomst med TV-stationen. Overenskomsten indebærer, at medlemmet overdrager rettighederne til udnyttelsen af sine værker til brug i tv-stationens udsendelsesvirksomhed. Betalingen for overdragelsen af disse rettigheder er en del af lønnen. Herudover er medlemmet omfattet af en aftale om videreudnyttelse mellem DJ og tv-stationen. Ifølge denne modtager DJ en årlig rundsum for tv-stationens erhvervelse af rettighederne til at videreudnytte medlemmets værker på visse måder, fx på tv-stationens internetsider. DJ forderler efterfølgende rettighedsbetalingen til medlemmet og dennes kolleger, uanset om dennes værker konkret er videreudnyttet. Medlemmet kan også modtage en særskilt rettighedsbetaling, hvis dennes værker konkret bliver anvendt i forbindelse med videre salg, fx til en tv-produktion hos et produktionsselskab.

DJ - fagforening eller forvaltningsselskab

Udover forhandlingsretten til at indgå overenskomster, overdrager ethvert medlem af forbundet eksklusivt forvaltningen af sine rettigheder efter ophavsretsloven til forbundet. Dette sker i kraft af forbundets vedtægter. Denne adgang til forvaltning kan forbundet aktivere efter beslutning i forbundets hovedbestyrelse. Så længe forbundet ikke har aktiveret dette eksklusive mandat, kan medlemmet selv råde over rettighederne - lige som forbundet kan råde over rettighederne på et ikke eksklusivt grundlag. Formålet med denne adgang til at kunne forvalte medlemmernes rettigheder er at forbedre deres forhandlingsposition overfor stadig større spillere på rettighedsmarkedet.

Det er afgørende vigtigt at Dansk Journalistforbund, uanset at forbundet har denne adgang ikke anses som værende et forvaltningsselskab i lovforslagets forstand med den konsekvens at rettighedsbetalinger Dansk Journalistforbund måtte være administrator på, anses som momspligtige.

Administrative konsekvenser

Indføres der en momspligt, forventer Dansk Journalistforbund, at det vil medføre betydelige administrative konsekvenser for rettighedshaverne.

Dette vil ligeledes være gældende for forvaltningsselskaberne og Dansk Journalistforbund selv. Det vil medføre udgifter til ændringer af IT-systemer og øget løbende administration. Dansk Journalistforbund er af den opfattelse, at lovbestemmelsernes afsnit om de økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet og borgerne ikke er retvisende. De administrative konsekvenser bagatelliseres.

Økonomiske konsekvenser af lovforslaget

I lovbemærkningerne (p. 36) står der:

”For private forbrugere vil en pålæggelse af moms umiddelbart medføre højere priser på tv-abonnementer. Dette skyldes, at en lille del af prisen på forbrugeres tv-abonnementer er momsfritaget, da det anses som betaling for licens til intellektuelle ejendomsrettigheder, som tv-udbydere blot lægger ud for på forbrugernes vegne.”

Desuden står der (p.35):

”Pålæggelse af moms vurderes at medføre et merprovenu fra 2023 på ca. 200 mio. kr. efter tilbageløb og adfærd eksklusiv virkning for DR og andre public service kanaler. Merprovenuet kan overvejende henføres til, at der lægges moms på betaling for licens til intellektuelle ejendomsrettigheder i forbindelse med tv-abonnementer. En mindre andel af provenuet forventes at komme fra momsfritagne virksomheders indkøb af rettigheder.”

Skatteministeriet opfordres til at redegøre for, hvorledes dette merprovenu er estimeret og oplyse, hvorvidt man har taget i betragtning, at en momspligt i stor grad må formodes at medføre, at en del forbrugere helt annullerer deres Kabel-TV abonnement eller i bedste fald nedgraderer det. I begge tilfælde med den konsekvens at momspligten kommer til at betyde faldende indtægter til rettighedshaverne.

Hvis ovenstående estimat skulle vise sig at holde, så synes staten at være den eneste, der er sikker på et provenu. Rettighedshaverne vil overordnet set få reduceret vederlag og samtidigt blive påført betydelige administrative byrder.

Påvirkning af ret til dagpenge, pension, sociale ydelser mv.

Det er uklart hvorvidt en indførelse af momspligt med dertilhørende registreringspligt vil påvirke rettighedshaverens adgang til f.eks. dagpenge, pension og sociale ydelser. En eventuel momspligt bør ikke medføre ændringer i retten til disse, og det bør afklares.

Andre hørings svar

For så vidt angår problematikker opstået som følge af en eventuel momspligt af rettigheder hos forvaltningsorganisationer skal forbundet i det hele henvises til hørings svar fra KODA, Copydan Verdens TV og Copydan Text & Node.

I øvrigt henvises også til hørings svaret fra Samrådet for Ophavsret.

Venlig hilsen
Dansk Journalistforbund

Christian Dølper
Forhandlingskonsulent